

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэмрэ и Правительствэрэ ягъэзет

№186 (19447)

2009-рэ илъэс

ШЭМБЭТ

ЮНЫГЪОМ и 19

ОСЭ ГЪЭНЭФАГЪЭ ИЭП

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэмрэ и Правительствэрэ ягъэзет

АР-м ИМЭФЭКІ КЪЭСЫНКІЭ КЪЭНАГЪЭР МЭФЭ 16

Юныгъом и 20-р — Бирам мэфэкІ

Лъытэныгъэ зыфэтшырэ быслымэнхэу
Адыгэ Республикэм щыпсэухэрэр!

НэкІмэзэр зэрэшъуухыгъэм ыкІи Бирам мэфэкІыр кызыр-
рихэрэм афэиІ тышгъуфэгъуиІо!

Бирамыр — Исламым имэфэкІхэу анахь мэхъанэшхо зи-
Іэхэм ащыщ. Ащ нравственнэ идее шъхьалэхэр зыфэдэхэр
къеушыхъатых, зэкІэ диныр зышІошъ хъухэрэр къапэблэгъэ
цІыфхэм дэгъоу афыщытынхэм фенІух.

Быслымэнхэу тилгъэханэ псэухэрэм зэкІэми зэдэгъушІогъо
уахътэм нэбгырэ пнчъ иІахъ хэлъын зэрэфар зэхашІэнымкІэ
мыр Іофтхьэбзэ шІагъоу щыт, духовнэ опытуу яІэ хъугъэм
ибаиныгъэ къагурыІонымкІи ишІуагъэ къэкІо.

Тицыхъэ зытэлъыр тапэкІи дин зэфэшъхъафхэм яІыкІохэм
азыфагу зэгурыІоныгъэр щыгъэпытэгъэным, цІыфхэмкІэ анахь
осэшхо зиІэ Іофыгъохэр зыфэдэхэр къэгъэнфэгъэным, шІушІэн
ІофшІэнымкІэ хабзэу ахэлхэм ахэгъэхъогъэным апасе шъу-
фэлъэкІыщтыр зэрэшъушІэщтыр ары.

Къышъупэблэгъэ цІыфхэм ІэныІэгъу шъуафэхъуным, псэу-
ми шІу афэишъушІэным афэгъэхъыгъэ Іофтхьабзэхэу зышІо-
шъуухыхэрэм тапэкІи ахэрэхъу! ШыІэныгъэм къыхэшъуухыгъэ
опытыр тичІыгу гъусэ нахь кІэракІэ хъуным фэгъэхъыгъэ Іоф-
шІэнымкІэ жьугъэфедэным ренэу шъуфабл!

НэкІмэзэр зэраухыгъэм фэгъэхъыгъэ мэфэкІыр хэзыгъэун-
фыкІыр псэуми насып, псауныгъэ ыкІи щыІэкІэшІу яІэнэу
тафэлъаІо! А мэфэ гушІуагъом мамырныгъэ, зэгурыІоныгъэ
шъуазыфагу илъынэу ыкІи илъэсыбэм телъытэгъэ духовнэ
кІуачІэ шъушІэнэу тызэрэфар къэтэлъо!

Адыгэ Республикэм и Президентуу
ТХЪАКІУЩЫНЭ Аслъан

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм
и Тхъаматэу Анатолий ИВАНОВ

Юныгъом и 20-р — мэзым иІофышІэхэм

я Маф

Лъытэныгъэ зыфэтшырэхэу Адыгэ Республикэм
имэз хъызмэт иІофышІэхэр ыкІи иветеранхэр!

Профессиональнэ мэфэкІым — мэзым иІофышІэхэм я Мафэ
фэиІ тышгъуфэгъуиІо! Непэ мэзыр зыгъэхъазырхэрэм, мэзыр
къэухъумэгъэным, деревообрабатывающэ ыкІи целлюлоз-
тхылышІэиІ промышленностым яІофышІэхэм ямэфэкІ
хэтэгъэунэфыкІы.

Мэзыр — Урысыем уасэ зимыІэ ибаиныгъэ шъхьалэхэм зыкІэ
ащыщ, тыхэгъэгъу иэкonomie ыкІи иэкологие кІочІэ лъэш.
Мэзыр гъэкІэжыгъэныр ыкІи шІуагъэ къытэу гъэфедэгъэныр
къэралыгъо Іофыгъо шъхьалэхэм ащыщэу къэнэжы.

Непэ мэз ыкІи мэзым къытырэр переработкэ зышІырэ от-
раслэм ыпашхъэ пшгъэрлъ инхэр итых. Ахэм ащыщых про-
изводствэм шІуагъэу къытырэм хэгъэхъогъэныр, предприя-
тиехэр технологическэу зетегъэпсыхъэгъэнхэр, мэзым иІофы-
шІэхэр социальнэу къэухъумэгъэнхэр.

Экономикэ Іофыгъохэр чІыпІэ кІын зерифагъэхэм емылъы-
тыгъэу, Адыгеим имэз комплекс ипредприятиехэм акІуачІэ
аныхъу зыфагъызэрэр отраслэм ІофшІэнхэр зыкІэ итэу щы-
зэхъэгъэнхэр, качествэ ин зиІэ, фэшъхъафхэм янэкъокъун
зылгъэкІыщт продукции кыдэгъэкІыгъэныр ары. Тызцыпсэурэ
чІыпІэм имэз баиныгъэхэм ахэгъэхъогъэным фэгъэхъыгъэу ашІэ-
рр макІэн.

Республикэм ихабзэ Адыгеим ичІыопс ресурсхэр къэухъумэ-
гъэнхэм, тапэкІи ахэр къыткІэхъухъэхэрэм къафэгъэнэжы-
гъэнхэм апасе фызышІокІыщтыр зэкІэ зышІуехы.

Лъытэныгъэ зыфэтшырэхэу мэз комплексым иІофышІэхэр!
ШъуиІоф мыпсынкІэ гъэхъагъэ хэлъу зэрэжыгъэцакІэрэм ыкІи
сэхъыфым шъуэрэфэшъыпкэм афэиІ лъэшэу тызэрэшъу-
фэразэр къэтэлъо!

Псауныгъэ, насып, щыІэкІэшІу шъушІэнхэу, Адыгэ Республи-
кэм ыкІи ти Хэгъэгъушхо — Урысые Федерацием хэхъоныгъэ
ашІыным фэиІ ІофшІэным гъэхъэгъаІэхэр щышъушІынхэу
тышгъуфэлъаІо!

Адыгэ Республикэм и Президентуу
ТХЪАКІУЩЫНЭ Аслъан

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм
и Тхъаматэу Анатолий ИВАНОВ

Тыгуасэ АР-м и Президентуу ТхъакІушынэ Ас-
лъан АР-м ибзылфыгъэхэм я Союз итхъаматэу
Мамый Любэ зэлукІэгъу дырилагъ.

АдэІэпыІэнэу ыгъэгугъагъэх

АР-м и Президент псэумэ апэу бзылфы-
гъэхэм я Союз итхъаматэ ежъ ишІоигъоны-
гъэкІэ зыкызэрэзыІуигъэклагъэр зэригуапэр
кыІуагъ.

Нужым Мамый Любэ зипэщэ организаци-
ер зызэхашагъэр мыгъэ илъэс 15 зэрэхъурэр
ыкІи ащ бзылфыгъэ мини 3 фэдиз зэрэхъурэр
кыыхигъэщыгъ. Ахэр социальнэ мэхъанэ зиІэ
Іофыгъохэм зэрадэлажэхэрэр, сабый кІын-

хэм, нэжъ-Іужъхэм зэрадэІэпыІэхэрэр игушыІэ
къышыхигъэщыгъ. Джащ фэдэу зэфэхъысыжъ
хэдзын конференциехэр республикэм ирайон-
хэм зэращызэхашэхэрэр кыІуагъ.

ТхъакІушынэ Аслъан яІофшІэн уасэ зэрэри-
тырэр, анахъу сабыйхэм анаІэ зэратырагъэ-
тырэр дэгъукІэ афилъэгъугъ ыкІи амалэу щы-
ІэмкІэ ахэм зэрадэІэпыІэщтхэр кыІуагъ.

ДАУТЭ Анжел.

Форумым иІофшІэн ригъэжыагъ

Я 8-рэ дунэе инвести-
ционнэ форумэу
«Шъачэ-2009-рэ»
зыфилорэм иІофшІэн
Юныгъом и 17-м
ригъэжыагъ. ІэкІыб
къэралыгъо 26-мэ
къарыкІыгъэ лыкІо-
хэр, ІэкІыб компание
400 фэдиз ыкІи Уры-
сыем ишъолтыр
59-рэ мы Іофтхьа-
бзэм хэлажъэх. Зэхэ-
щакІохэм зэрагъэу-
нэфыгъэмкІэ, фору-
мым къэкІолагъэхэм
япчъагъэ зэкІэмкІи
нэбгырэ мини 7-м
къехъу.

инвестиционнэ стратегие та-
пэкІэ зыфэдэщтыр. Мыщ фэ-
гъэхъыгъэ зэхэсыгъохэр, «Іэнэ
хъураехэр», конференциехэр,
мастер-классхэр зэхашъщтых.
Мэхъанэшхо зэратыщт лъэны-
кьохэм ащыщ 2014-рэ илъэсым
Шъачэ щыкІошт Олимпиадэм
изыфэгъэхъазырын.

Адыгэ Республикэр мыщ
фэдэ Іофтхьабзэхэм ахэлажъэ
зыхъугъэр мыбэшІагъэми, гъэ-
хъэгъэ гъэнэфагъэхэр ышІыгъэ-
хэу пІон плъэкІыщт. Инвести-
ционнэ проектэу ыгъэхъазыр-
хэрэм ыкІи ззэгъыныгъэу зы-
кІатхэрэм япчъагъэ илъэс къэс
нахъыбэ мэхъу. Ащ дакІоу рес-
публикэм инвестиционэ про-

ектхэм мылкъу къахэзылгъэхэ
зышІоигъохэми ахэхъо.

Мыгъэ республикэм инвес-
тиционнэ къэгъэлъэгъон 55-рэ
фэдиз кыгъэхъазырыгъ, джащ
фэдэу ыпэрэ илъэсхэм ягъэпша-
гъэмэ, Адыгеим икыгъэлъэгъу-
аплэхэм япчъагъэ хэпшІы-
кІэу нахъыбэ хъугъэ ыкІи ащ
квадратнэ метришъэм ехъу
ыубытыгъ. АР-м экономикэ
хэхъоныгъэхэмкІэ ыкІи са-
тымкІэ и Министерствэ пэ-
шІорыгъэшъу кызыерилыгъэ-
рэмкІэ, проектэу агъэхъазы-
рыгъэхэм япхыгъэ ззэгъыны-
гъэхэм аклатхэхэмэ, Адыгеим
инвестициеу кыыхъащтыр сомэ
миллиард 17-м къехъун ылгъэ-
кІыщт. Ар къадэхъуным пае,
республикэм иІыкІохэу фору-
мым хэлажэхэрэм чанэу Іоф
ашІэн гухэлъ яІ.

ТХЪАРКЪОХЪО
Адам.

Мамырныгъэм изехъаклох

Льытэныгъэ зыфэсшырэ быслымэнхэу Адыгеим щыпсэухэрэр!

Бирам мэфэкIу быслымэнхэмкIэ анахь мэханэ зыд НэкIмазэр зэраухыгъэр къэзыушыхьатырэм фэшI сыгу къыздеIу сышгуфэгъушIо.

Цыф лъэпкэ зэфэшхьафыбэ зыщыпсэурэ тиреспубликэ исхэм ащыц Iахьышхом итарихь ыкIи шэнэу хэлхэр Ислъамым дэгъоу къегъэлъагъох. УзгъэгъушIорэр быслымэнхэм нэмыкI динхэм ялIыкIохэм фыщытыкIэ дэгъухэр зэрафырIэхэр, быслымэн културэм хэхъоныгъэ егъэшIыгъэнымкIэ гъэхъагъэхэр зэрашIыхэрэр, быслымэн общественнэ щыIакIэм Iофыгъуа-кIэхэр къызэрэщырахьыжэхэрэр ары.

Ислъамым шIу ашIэным, цыфхэм шхъэкIафэ афашIыным, патриатизмэ ахэлъыным афепIух. ХамыгъэуныфыкIып лтэкIыщтэп Адыгеим щыпсэурэ быслымэнхэм къэралыгъо гъэпсыкIэр гъэпсыгъэным, цыф лъэпкэ зэфэшхьафыбэ зыщыпсэурэ ыкIи дин зэфэмьдабэ зыщалэгъырэ общественнэ зыпкытыныгъэ хэлъыным яIахьышIу зэрэхэлъыр.

Ныбджэгъу лъапIэхэр! Быслымэн хабзэм къыхэкIу Бирамыр, апэрашIу, НэкIмазэр зыщалэгъыгъэ уахтэм къыклоцI дин Iофыгъохэм нахь апэблагэ зэрэхъуэгъэхэм, зэкIэми ягушIуагъо хэти къызэрэлъыIэсырэм, зыкIыныгъэм ыкIи шIулъэгъум ямэфэкIу зэрэщытым пае агъэ-лъапIэ.

Пстэуми сышгуфэлъаIо шIуимэфэкI дэхэнэу, псауныгъэ пытэ шIуиIэнэу, мамырныгъэмрэ шIушIагъэмрэ шIуамыбгъэнэу!

Льытэныгъэ къышгуфэгъушIу

Къэралыгъо Думэм идепутатэу
ХЪАДЖЭБЫЕКЪО Руслъан

Ионыгъом и 15-м Адыгэ Республикэм и Президентэу Тхъаклушынэ Аслъанрэ Адыгэ Республикэмрэ Пшызэ шьолыррэ ябыслымэнхэм я ДиндэлэжъапIэ итхъаматэу, муфтией Емыж Нурбийрэ Урысые Федерацием и Президент и Администрацие ипашэ иапэрэ гуадзэу Владислав Сурковым Москва щыIуагъэх. Мы зэлукIэгъум ушхъагъу фэхъугъэр шышхъэлум и 28-м УФ-м и Президентэу В. Медведевым Те-мыр Кавказым ишъолырхэм япашэхэмрэ ямуфтийхэмрэ Шъачэ щадырилэгъэ зэлукIэгъур ары.

ЗэлукIэгъур зэрэIуагъэм, анахь Iофыгъо шхъаIуу къышалэгъыгъэхэм ташигъэгъозагъ муфтией Емыж Нурбий. Ащ къызэриIуагъэмкIэ, зэлукIэгъум анахь Iофыгъоу къыщытэдъжыгъэр непэ Кавказым мамырныгъэ илгынымкIэ хэбзэ IофышIэхэмрэ диным пылхэмрэ зэгъусэхэу зэрэздэлэжъэнхэ фаер ары. Динлэжъхэмрэ хабзэмрэ зэготхэу Кавказым шапхъэхэр щыгъэуцугъэнхэр, бырсырэу къыхъухъэхэрэр гъэIосэгъэнхэр ыкIи зэгурыIоныгъэ-здэлэжъыныгъэ здыряIэныр ары непэ анахъэу анаIэ зытырагъэтын фаер. Сыда пIомэ Кавказыр непэ Урысыем иIункIыбз.

—Непэ тэ политикэм тыхъхъанэу пшъэрыл зыфэдгъэуцужьырэр, тэркIэ анахь шхъаIэр УФ-м и Президентэу Д. Медведевым ипрограммэ диштэу цыфхэм ягушхъэ байныгъэ хэдгъэхъоным тыдэлэжъэныр ары, — еIо Н. Емыжым. — Сыда пIомэ тиньбыжыкIэхэм непэ шэпхъэнчъэу зекIохэрэр бэу ахэтых, наркомани-ем, ешъоным лъэшэу апыщагъэ зэрэхъугъэхэр тинэрылэгъу. Ахэм афэ-

гъэхъыгъэу, здеIэжъыныгъэ здыти-Iуу тыздэлэжъэнымкIэ В. Сурковым учIэу ти Президент къыритыгъэхэм яджэуапхэр дахэу, къабзэу Тхъаклушынэ Аслъан ритыжыгъэх.

Апэрэ учIэу сэ В. Сурковым фэгъэзагъэр ныбжыкIэхэу диным зезыт зышIоигъохэм япрофессиональнэ егъэджэн епкыгъэ Iофыгъохэм тэрэзэу ягушшысыгъэныр ары. Дин еджапIэ непэ Адыгэ хэкум зэримы-тыр, нэмыкI республикэхэм ялгытыгъэмэ тэ зи зэрэтимылахэр гурызгъэ-Iуагъ. АщкIэ шысэхэр къэхъыгъэх. ГушыIэм пае, Дэгъыстан Республикэм мэдрисэу 70-рэ фэдиз, мэщытэу минитум ехъу ит, нэбгырэ миллионитIум ехъу динлэжъэу щэлажъэ. Джащ фэд Чэчэн, Ингуш республикэхэри. Ахэм тэ непэ такIэхъан зэрэ-тымьыжыкIыштыр къызгурэIо. Илъэс 20 мэхъу ныIэп тэ Iоф зытшIэрэр, ДиндэлэжъапIэ Адыгеим иIэ зыхъу-гъэр. А уахътэм къыклоцI мэщыт 38-рэ Адыгеим щызэтырагъэуцужыгъ. Мэщытхэм Iоф ащызышIэн-хэу, шIэныгъэлэжъэхэу непэ тилэр

нэбгырих ныIэп. Мы гумэкIыгъомэ къапкырыкIыгъэ, Сурковым тыкы-гъэгугъагъ къыхъашт илъэсым Къэ-бэртгэ-БэIъкар Духовнэ академи-ем икъутамэ Адыгеим къыщызэIуа-хынэу.

СиятIонэрэ учIэ зыфэгъэхьыгъа-гъэр тиреспубликэ ит мэщытхэр зэри-фэшъуашэу тIыгъынхэмкIэ мылкъу тызэрэщыкIэрэр ары. ГъэцкIэжъын-хэм анэмькIэу ахэм газыпIэу, элект-ричествэ уасэу атефэрэр бэ. Еджа-пIэхэм, кIэлэцIыкIу IыгъыпIэхэм афэдэу ахэми мылкъу апыкIодэнэу щыт. А мылкъумкIэ тызэрэамалын-чъэр, нэжъ-Iужъхэу мэщытым къе-кIуалIэхэрэм япенсиекIэ мэщытыр тIыгъын зэрэтымьыжыкIыштыр па-щэм есIуагъ. В. Сурковым мы Iофы-гъомкIэ къыздыригъэштагъ ыкIи сомэ миллиони 4-м кIахъэу ахъщэ къытфитIупщынэу тыкыгъэгугъагъ.

Джащ фэдэу зэлукIэгъум щытегу-щыIагъэх хэбзэ IофышIэхэмрэ дин-лэжъхэмрэ зэзэгъыныгъэрэ зэгурыIо-ныгъэрэ азыфагу илъэу зэрэздэла-жъэхэрэм. Адыгеим мы лъэхъаным экстремизмэм, ваххабизмэм янэша-нэхэр шагъэуныфэгъэп. Ау ахэр «ис-кусственнэу къызылхъэ» зышIоиг-гъохэр зэрэщыIэхэм ягугъу ашIыгъ, ащ пэуцужыгъэнымкIэ шIэгъэн фа-ехэм зэдатегушIагъэх. Ащ нэмыкIэу непэ Адыгэ хэкум щылэжъэрэ Дин-дэлэжъапIитIум зэгурыIоныгъэ пытэ зэрэздэлягъэу, мамырныгъэм изехъа-кIохэу зэрэщытхэр Емыж Нурбий зэлукIэм къышхыгъэщыгъ.

КИАРЭ Фатим.

КЪЭБАРЫКIЭХЭР

ЗэхъокIыныгъэхэр фэхъуштых

Цыфхэр социальнэ стра-хование шыгъэнхэм исисте-мэ (ащ хэхъэ пенсионнэ стра-хованиери) нахьышIум фэ-щэгъэным изичэзыу учугъо 2010-рэ илъэсым щылэ ма-зэм и 1-м къыщегъэжъагъэу Урысые Федерацием шагъэ-цакIэу аублэшт. 2009-рэ илъэ-сым бэдзэогъум и 24-м тикъэралыгъо щаштэгъэ феде-ральнэ законхэу N 212-м ыкIи N 213-м мы мафэм къы-щегъэжъагъэу кIуачIэ яIэ мэхъу.

Зигугъу къэтшIыгъэ закон-хэр Адыгэ Республикэм тэ-рээу щыгъэцэкIэгъэнхэмкIэ шIэгъэн фаехэм яхьылIэгъэ «Iэнэ хъурае» тыгъуасэ УФ-м и Пенсионнэ фонд и Къутамэу АР-м шыIэм щызэхашагъ. Ащ къэкIолIагъэх АР-м и Премьер-министрэ игуадзэу Алексей Петрусенкэр, респуб-ликэм ит предприятиехэм ыкIи организациехэм ябух-галтер шхъаIэхэр, бюджетым емышхыгъэ къэралыгъо фон-дхэм ялIыкIохэр, нэмыкIэхэри.

Иофтхъабзэр къызэIуихыгъ ыкIи зеришагъ фондым икъу-тамэ ипашэу Къулэ Аскэрбий.

Социальнэ страхованием ылъэныкъокIэ законодатель-ствэм зэхъокIыныгъэу фэ-хъуштыхэм къызэрэугъоигъэ-хэр атегушIагъэх, анахъэу уналэ зытебгъэтын фэе лъэны-къохэр къагъэнэфагъэх.

«Iэнэ хъурае» зэрэIуа-гъэм фэгъэхыгъэ тхыгъэ тигъэзет къыхиуныштыт.

ТХЪАРКЪОХЪО
Адам.

Районым щытхъу къыфахы

Теуцожь районым ыцIэ чыжъэу зыгъэIу-гъэ спортсмен дэгъубэ шапIугъ. Ахэм ахэтых Олимпийскэ джэгунхэм, дунэе зэнэкъокъу-хэм хагъэуныфыкIырэ чIыпIэхэр ащызыубы-тыгъэхэр. Ащ фэдэу зыцIэ къеплоштыхэм ащы-щых Емыж Арамбий, Хьэпэе Арамбий, Де-лэко Адам, нэмыкIэхэри.

Урысыем, Адыгэ Республикэм ащыкIорэ зэнэкъокъухэми районым шапIугъэ спорт-сменхэм хагъэуныфыкIырэ чIыпIэхэр ащы-бытыхэу къызэрэхэIкырэр макIэп. Аужырэ уахътэм ащ фэдэ гъэхъагъэхэр зышIыгъэхэу зыцIэ къетлоштыхэм ащыщых Урысыем иныб-жыкIэхэм самбэмкIэ язэнэкъокъу чемпио-ныцIэр къышчыдзыыхыгъэ Хьатхъохъу Байзэт, Урысыем иныбжыкIэхэм самбэмкIэ язэнэ-къокъухэм тIогъогъоу хагъэуныфыкIырэ чIы-пIэхэр ащызыубытыгъэ Чэсэбий Абрек, нэ-мыкIэхэри. Хьашхъуанэкъо Айвар дзюдомкIэ нахьыжъхэм ядунэе зэнэкъокъу хагъэуныфы-кIырэ чIыпIэр щыубытыгъ.

Районым футбол цыкIумкIэ икомандэ рес-публикэм икIэлэеджакIохэм яспартакиадэу мыгъэ щыIагъэм чемпионыцIэр къышчыди-хыгъ. Зигугъу къэтшIыгъэхэм ыкIи фэшхъаф спортсменхэу гъэхъагъэхэр зышIыгъэхэм рай-оным щытхъоу къыфахырэр макIэп.

НЭХЪЕ Рэмзан.
Сурэтхэм арытхэр: районым испортемен ныбжыкIэхэу гъэхъэгъэшIухэр зышIы-гъэхэм ащыщхэу Чэсэбий Абрек, Хьатхъо-хъу Байзэт, районым мини-футболымкIэ икоманд.

КIэлэцIыкIу общественнэ организациехэм яслет

КIэлэцIыкIу творчествэм и Гупчэу Мыекъопэ ли-цеу N 35-м хэтым Ионыгъом и 17-м кIэлэцIыкIу общественнэ организациехэм яслет щыкIуагъ. АР-м ныбжыкIэ IофхэмкIэ и Комитет зэхичэгъэ зэнэкъокъум Мыекъуапэ игурыт еджапIэхэм яоб-щественнэ организациеу «ЗыкIыныгъэм» те-кIоныгъэр къызэрэщыдихыгъэм ыкIи ар зызэха-щагъэр илъэси 6 зэрэхъурэм Iофтхъабзэр фэгъэ-хыгъагъ.

Мыекъопэ къэлэ админи-страцием гъэсэнэгъэмкIэ и Комитет, кIэлэцIыкIу обще-ственнэ организациеу «Зы-кIыныгъэм» ыкIи кIэлэцIыкIу творчествэм и Гупчэ зэгъу-сэхэу зэхыхэм кIэщакIо фэ-хъугъэх.

ЗэлукIэм хэлэжъагъэх АР-м ныбжыкIэ IофхэмкIэ и Комитет итхъаматэу Ша-тIыкIо Аслъан, наркотик-хэр хэбзэнчъэу гъэзекIогъэнхэм пэуцужьырэ ктулы-къум ипашэу Александр Ру-денкэр, АР-м изаслуженэ артистэу Сихъу Станислав, нэмыкIэхэр.

ШатIыкIо Аслъан гушы-

Iэр зыфагъэшъуашэм «Зы-кIыныгъэр» тиреспубликэ имызакъоу Урысыеми зэрэ-щашIэрэр къыIуагъ. Ащ кIэ-лэцIыкIу мини 3 фэдиз зэрэ-хэтыр ыкIи тапэIэ зэгъусэ-хэу зэрэздэлэжъэштхэр игу-щылэ къышхыгъэщыгъ.

Нэужым слетым хэлэжъ-гъэ кIэлэцIыкIу общественнэ организациеу 7-мэ къагъэхъа-зырыгъэ къэгъэлъэгъонхэм ыкIи Iофэу ашIэрэм якъэбар къызэрэугъоигъэхэм къафа-Iотагъ.

Мыекъуапэ игурыт еджа-пIэхэм яобщественнэ органи-зациеу «ЗыкIыныгъэм» ипа-щэу Екатерина Кисель къы-

ДАУТЭ Анжел.

Ц И Ы Ф Ы М
 IoфшIэн имыIэу
 кIэнэным тхьамы-
 кIэгъо гIэнэфагъэ
 хэлъ. НыбжьыкIу
 зыунагъо апыгъын
 фаемкIэ ар къин
 дэд. Ныбжь зиIэу
 IoфшIэным есагъэ-
 ми игугъэ мэкIуасэ,
 зыми имышчыкIэгъэ-
 жьым фдэгъу зплъы-
 жьы, жьыгъор шIэ
 ху къекIу. Арышъ,
 IoфшIэным урышчы-
 Iэнэу, урыпсэунэу
 кыкIаклорэм нэмы-
 клэу, шыфыр обще-
 ствэм ищыкIагъ

кыдылгытэ. Мы ильэсым пыкыгэ мэзиим психологхэр нэбгырэ 831-мэ алукагэ, адэгушылагэ, икыпэу шылэхэр кьафалотагэ. Зылукагэхэм ашыцуэ 475-р зылыфгыгэ, 428-р кьуаджэм шэпсэу. Психологическэ Ипылэгьу зэратыгэхэм ашыщых ныбжьыкыгэху ильэс 16-м кьыщегэжьагьэу 29-м нэхэрэр ыкы сэкьатныгэ зилэ нэбгыри 138-р. Психологхэр зыделагэхэм ашыщых Иофшлэпэм Iут нэбгырэ пчяагэр нахь маркэ заштым кьылуагэкыгэ нэбгырэ 93-р ыкы ильэсыбэрэ Иоф зымышлэгэ зыфхэу икырэтыку зылофшэн лызыгэкьуатэ зышлоигэ нэб-

ЮФШІЭН ЗИМЫІЭХЭМ
КЪУЛЫКЪУР АФЭЛАЖЬЭ

кыышлэозыгыэшлэрэ лээнкыуи
хэлэ.

Къэтын гъэшIгъон телевидениемкIэ ятфэнэрэ каналым мафэ къэс пчыхъэшъхьапэм уеплъын плъэкIышт. Джырэблагъэ IофшIэн зымыIэхэм яхьылIэгъэ къэтыныр кIозэ, кIэлэ ныжьыкIуэ IофшIэным кыIуагъэкIыгъэр (унагъо иI) кыIтеуи кыIотагъ ищыIакIэ дэгъоу зэрэкIоштыгъэр, иунагъуи рэхьатэу зэрэпсэуштыгъэр, банкым чIыфэ кыIыхи, унэ зеришфыгъэр. Ау IофшIэныр зычIенэм, ищылэныгъэ нэмыкI шъыпкбэу зыкъызэпыригъэзагъ. Иунагъуи шIокIоды, игугъи мэкIуасэ. Ищылэныгъэ кыызэрэзшыкбэуагъэр IофшIапIэм ипачэ илажьбэу, ащ пае ар ипыеу елыгъэ.

«Сидзуүштэу ыгу клодыгба? НыбжыкI, IофшIэн джыри ыгъотынба?» — зыIонххери кxъхуыгъ. Ау зыIофхэр зэфдэхэп. Зым шылакIэм зызыдигъазэрэм псынклэу зигъэзэн елъэкы, зэхъокыныгъэм ыгъэ-зынэрэп, адрэхэр нэмыкI шыпкxъх.

А элстэури кээралыгъом кыдылыгытээ, лофшэныр члэзынагээр зыхэт гумэклыгъор нахь маклэ зэрэхуным фэгэ-хыгыг программэхэр зэхегьуодчкыли ахэр гьэцэклагэ зэрэхуэнэм пыль.

Адыгейми ащ фэдэ республикэ зыкI программэу 2009-рэ илгэсым тельтытаггэм Ioф шешшэ. Ар мы илгэсым ищылэ мазэ и 15-м министрэхэм я Кабинет ыштагъ. Ащ ишлуагъэкIэ Ioфшлэныр нахь игъэкIотыггэу зэхачэнэу амал шылэ хьугъэ. Цыфхэм Ioфшлэн ягъэгъотыггэнымкIэ кьэралыгъо кьулыкьум и ГьэIорышлэлэ илыкIохэмрэ Ioфшлэлэхэм япашэхэмрэ зэгъусэхэу Ioфым изытет зэрагъэшлагъ. Районхэм япашэхэм зэзгъыныггэу адашлыггэм бжж ГьэIорышлэлэм илыкIохэм Ioфшлэлэхэу цыфхэр кьылузыгъэкIыггэхэр агъэуныфыгъэх, Ioфшлэныр чIэзынаггэхэм ащыщэ общественнэ Ioфшлэнхэм ахэлгъэжэщтхэм япчъагъэ зэрагъэшлагъэ, нэмыкI сэнхъагъхэр зэзгъэгъоты зышIoиггэхэр кьыхагъэшыгъэх.

ЕтІанэ щылэ мазэм АР-м иминистрэхэм я Кабинет ыштэгъэ унашъом хэплъэжыгъэх ыкІи

бэдззогьум и 9-м аш зэхьоклыныгээр фашыггэх. Ахэм яшугагкэ общественнэ лофшлэнхэм ахэлэжьэхэрэм ялчбаггэ хэхьугаг. 1909-рэ хуштыггэти, 722-рэ хэхьуй, 2631-м а пчяаггэр нэсыг. Предприятиуе зилофшлэхэр общественнэ лофшлэнхэм ахэлэжьэхтхэм ялчбагги зэхьоклыныгээр фашыггэх. Программэм ишугагкэ цыфьуу предприниматель лофшлэнхэм фежэ зышлоиггэхэм ялоф нахь кьаггэлсынклаг, ахэм ашышэу субсидиэхэр зэратыхэрэр нахьыбэ хьуггэ, нэбгырэ 400-м кьышеггэжьаггэу 1255-м нэсыг.

Мы илгэсым ишыгыхыэҕү маэ АР-м иминистрэхэм я Кабинетрэ Рострудымрэ зээгыныгыгэу зэдашыгыэм ишҕуагыккэ Программэм игьэцэккэн пэлуһанэу федеральнэ бюджетым 1ахь тедзэу сомэ миллион 68,6-рэ кыгтлупшыгы, республикэ бюджетым миллиони 3,6-рэ кыыхэкыгы. Зэккэмккк республикэ Программэм игьэцэккэн миллиони 123,96-рэ пэлуһашт. Ащ шыщэу миллиони 117,7-р федеральнэ бюджетым кыккышт, миллиони 6,26-р республикэ бюджетым кыгтлупшы.

Тоногтой мазэм и 1-м схулэу цыфхэм Иофшэн языгъэгъотырэ къулыкъум нэгбырэ 8629-р хэт. Ащ шыцэу 7291-м Иофшэн ялп. Мы илгъэсым имзиеу пыкыгъэм Иофшэн лгъыхъоу къулыкъум нэгбырэ 20077-мэ зыкъыфагъэзагъ. Ащ шыцэу Иофшэн зымылэу алгъытагъэр 12297-р ары.

Экономикэ кризисым итгѳм
ЮфшІэныр чІэзынэгъэ цІыфым
ыгу мыкІодынымкІэ психоло-
гическэу ІэпыІэгъу уфэхъуным
мэхъанэшхо иІ. Ари къулыкъум

гүрэ 65-р.
 Иофшлэньр члэ-
 зынагэзу тиреспубликэ
 исхэм ащышэу Ионгыом и 1-м
 ехуэлэу нэбгырэ 922-мэ пред-
 приниматель Иофшлэным фе-
 жэнхэу рахуухагь. Цыфхэм
 Иофшлэн ягэгъотыгъэнымклэ
 гүпчэхэу кьалэхэм ыкли район-
 хэм адэтхэм нэбгырэ 297-мэ
 закыфагъази, субсидиеу со-
 мэ мин 58,8-рэ зырыз ара-
 тыгь. Еж ышгъхэ Иоф фзыш-
 лэжыы ышлэонгъо нэбгырэ
 169-м гүпчэхэр финанс Ипы-
 лэгъу афэхьугъх. Нэбгырэ 456-
 мэ еж яунэ бизнес-планхэр
 кьызэхагъэуцохи, гүпчэхэр
 кьарахьылагъх. Бизнес-план-
 хэр анахьэу зыфэгъэхьыгъэхэр
 мэжумэщ продукцием икьэ-
 шын, сатыушыныр, гьогүхэр
 гьэцэклэжыгъэнхэр, хьылтэхэр
 зещэгъэнхэр, юридичкэс ыкли
 бухгалтер фэлэ-фашлэхэр арых.

Цыфхэм Иофшэн ягъэгъотыгъэнымкIэ гупчэхэм мэхьанэшхо раты зиофшэн чIэзынагъэхэм нэмыкI сэнхьатхэр ягъэгъотыгъэнхэм. АшкIэ IэпыIэгъу мэхьух районхэм ыкIи кьалэхэм ядминистрациехэр, ИофшанIэхэм япашэхэр.

2009-р э илээсым иОныгто мазэ и 2-м ехулзу лошлэн кээ-зытырэ пашэхэм күүлхыном эзэ-згыныгыгэ 59-рэ адшылыгыг. Ахэр общественнэ лошлэнхэм язэхэшэн фэгэхыгыгэх. Ахэм сомэ миллион 32-рэ агулхуашт. Эзэгыныгыгэм ишуагыгэлэ лошлэн зымылэ нэбгырэ мини 2-рэ 536-р непэ общественнэ лошлэнхэу ежэ япредприятне-хэм ашыцэхашэрэм ахэлэжээнхэ альёклэ.

Мы лъэныкъомкІэ зиІофшІэн
дэгъоу зэхэзыщэхэрэм ащыщих

О О О - у
«Майкоп-
гипсост-
рой» зыфи-
Горэмрэ
ЗАО-у «Не-
рудстрой-
комымрэ».
Ахэм мэфэ
ныкьор ары
ныІэп Іоф
зашІэрэр.
Адрэ мэфэ

ныксом цыфхэр
общественнэ Юфшлэн-
хэм ахэлжэжэхэшъ, федеральнэ
бюджетым Программэм тель-
тагъуу кыгулуншыгыг ахэшэм
щыш кьараты. Ащ фэдэ Юф-
шлэнхэм «Майкогипостроинм»
щыцуу нэбгырэ 55-рэ, ятлонэрэ
предприятием щыцуу нэбгыры
114-рэ мэзишым кыкылоцI ахэ-
лэжыагъэх. А Юфшлэклэм ишлуа-
гъэкIэ мзыт предприятиехэм
ялофхэм ызыт нахь унгьэрээзэ-
нзу хуыгъэ.

Къэралыгъо къулыкъум ио-
фышлэхэм чыплэ гупчэхэм Ио-
фшлэным епхыгъэ законыр аш-
мькукыонм фэгъэхьыгъэ ушлэ-
кунхэр рензу зэхашэх. Ащ фэ-
дэу мы илъэсым пыкыгъэ
мэзиым гупчынымэ Иофшлэн
ауплэккүгъ. Ащ даклоу мы
илъэсым Гъэорышланлэм ор-
ганизацие ыкй предприятие 15
ыуплэккүгъ, законом тетэу
ахэр Иофшлэхэм адзеклохэмэ
зэрагъэшлагъэ.

Арзу шыгми, цыфэу loфшэн зимылэхэм ягьэгьотыгьэнхэмклэ loфым изытет гумэкһыгьоу кэ-нэжы. Ар кьеушыхьаты уплэк-кунхэм клэуху афэхьурэм. loфшанлэу зэфашлыжыхэрэр, предприятияхэм алутхэм япчыагьэ нахь маклэ зэрашлырэр ыкли мэфэ ныкы нахьыбэрэ зышчымылажьэхэрэр нахьыбэ зэрэхьурэр нэрылэхьэу.

Ионыгъом и 2-м ехъулІэу
предприятиехэм яЮф изытет теп-
ллын:

Июшлаллэхэм алуэгү, ау зи-
Июшлалл кзэуцуггэу неп республикэм нэгбгырэ 879-рэ шэ-
псэу. Ащ шыщэу нэгбгырэ 77-р
ОАО-у «Мыекьопз редукторыш
заводым» Тут, 368-р ОАО-у
«Мыекьопз машинэшл заводым»
иЮфышл, 22-р ООО-у «Токар-
ная обработка» зыфилорэм шэ-
лажэ, 28-р ООО-у «Энерго»

(Лъэуэстэнхъабл), 130-р ЗАО-у «Адыг-Юракым» Иут ыкӀи нэмыкӀхэр. Республикэм Иофшлалэжэм алуэхэм ащыцӀу нзбгырэ 583-р лэжьапкӀэ арамытӀу административнӀ отпускым шы-
гӀэх, ахэм ащыцӀу 43-р ОАО-у «Майкоппромсвязым» Иут, 30-р ООО-у «ГъучӀ-бетон пкыгъо-
хэр къэзышыр» КошхӀэблэ заводым иех, 200-р ОАО-у «Адыгеянеруд» (КошхӀэбл) ИофшлӀ ыкӀи нэмыкӀхэр.

РеспубликэмкIэ нэбгырэ 1610-м тхьэмэфэ имыкырэ Иоф ешIэ. Аш шыщэу 71-р мэфицэ мэлэжэ, ахэр ОАО-у «Майкоппромсвязьм» Iутых, ОАО-у «Майкопнормалым» нэбгырэ 50-мэ мэфицэ Иоф шашIэ, адрэхэр нахь мэфэ макIэрэ нахь охьтэ макIэрэ мэлэжэх. (Пчъагэхэр игтэкIотыггэу къулыкъум къытыггэх).

Цыфхэм Иофшлэн ягъэгботы-
гъэнымкIэ къэралыгъо къулы-
къум ИофшлэнIэ чIыпIэ нэкIхэр
зэпымыюу егъэунзфых, ашкIэ
къэбарыр зыщыбгъотышт банк
егъэсыр. Гушыгэм пае, 2009-рэ
илъэсым илоньгъо мазэ и 1-м
ехуылIэу чIыпIэ нэкI 2175-рэ
щылагъ. Ар гъэрекIо кризисым
ыпэкIэ ИофшлэнIэ чIыпIэ нэкIэу
тилагъэм фэди 2,5-кIэ нахь макI.
Арышъ, Иофшлэн зищыкIагъэм
ипчIагъэ хэхьо нахь, къыщы-
кIэрэп.

Район пэгчэ Юфшлэлэ зишцы-
клагэм ипчяагэз шызэтефыгь.
Анахь Юфшлэлэ чыплагэз зи-
шцыклагэхэр Кошхьэблэ, Теу-
цожь ыкИ Джэджэ районхэр
арых.

Цыфхэм Юфшлэн ягъэгъотыгъэнымкӀэ анахь зишӀуагъэ къэклорэ Юфтхьабзэхэм ащыщ ЮфшлӀпӀэ чӀыпӀэ нӀкӀхэм яермэлыкхэр зэхэшгъэнхэр. Ахэм ягуапэу ныбжьыкӀэхэр ахэлажьэх. Ермэлыкхэр оклофэ ныбжьыкӀэхэм ЮфшлӀпӀэ чӀыпӀэу щыӀэхэм защагъэгъуазэ, нэмыкӀ сэнэхьаткӀэ Юф зышӀэ зышӀоигъохэр зредджэштхэмкӀэ къэбар зэрагъашӀэ. Джащ фэдэу мы илъэсым пыкӀыгъэ мэзиим ермэлыкх 77-рэ зэхашаг, ахэм нӀбгырэ 7545-рэ ахэлэжьагъ.

**Къулыкъум кытыгъэ
материалхэр ыгъэфедэхэзэ
нэкIубгъор зыгъэхъазырыгъэр
СИХЪУ Гошнагъу.**

ИХЪАЛЭЛЫГЪЭ ГЪУНЭНЧЪ

Шъхъэбэ Мэдинэ непэ щыӀэныгъэм тхъагъоу хэлъыр зэкӀэ кыхъэзыхыгъэ щыӀэн амал зигӀэ цыф. ИшӀоигъоныгъэхэм алъэӀэсышъу, унэе фэдэкъэкӀуапӀэ иӀ, цыфхэм лъытэныгъэ кыфашы, ыгукӀэ зыфӀэшгъэ бжъэхъуным пылъ ыкӀи ар дэгъоу кыдэхъу. Ежъ сыдигъуи ынэгъу зӀлухыгъэ зэпыт, нэшӀо-гушӀоу кыппэ-гъокӀы, цыфхэр икӀасэх, зыгорэм шӀу фишӀэным пылъ зэпыт, хьалэл. Ау макӀэ зышӀэрэр а шӀугъэм фӀэлэрэ хуӀлыфгъэ шъырытым игъэшӀэ гъогу кыинэу щыпӀэ-кӀэлыгъэр зыфӀэдызр.

Мэдинэ хылушъом Ӏут адыгэ къуаджэу Ашапэ кышыхъугъ. Илъэс 25-рэ Шъа-чэ зыщӀэспсэум ыуж икӀоджэ гупсэ ыгъэ-зэжы, унэе Ӏоф кызыӀуихынуу рихъу-хьагъ. Джащыгъур ары кыинхэри кызы-щекъагъэхэр.

Мэдинэ ицӀыф гъэпсыкӀэӀэ гупцӀанэу, хъарамыгъэр зышыхъур ымышӀэу щыт. Ары кызыфагъэфедагъэри адрэ зыгъэ-къызгъэкӀыгъэхэм. Адыгэхэм ижъырэм агъэфедэщыгъэ псэуалъэхэр бэу иӀэхэти, нэмыкӀхэми ахэр аригъэлъэгъухэ шӀоигъоу, унэе музей ишагу шигъэпсыгъагъ. Ащ ыцӀагъэр «Шапсыгъэ шагу». Музе-ир адыгэхэм япсэулагъэр зыфӀэдэ шъып-къэм тетэу кыкӀэлотыкӀыжыгъагъ. Шагу псэушъхъу ащ дэтыгъэхэм анэмыкӀэу ты-гъужэ ани дэсыгъ. Ащ еплъынэу бэ къа-кӀоштыгъэр. Мэдинэ иунэ цыф кӀопӀэ-шхо хъугъагъэ, ау, зыгорэм кыдэхъурэм ымыгъэчыеу дунам тетыр бэба, зышӀа-гъэри амыгъэунэфыгъэу, машӀоу кыкӀа-дзагъэм зэкӀэри ыгъэкӀодыгъагъ. ЦыфӀэу ыгу риубытагъэм сыд хъугъэми факӀорэр иутыгъошӀоп. Мэдини кхъхъулагъэм ыӀэ-хэр рыригъэдзыхыгъэхэп, ары пакӀошгъ, шӀоигъоныгъэу ыгу щигъашӀорэм ӀэкӀэ-лӀыӀэсыжыкӀанэу джыри нахъ лъэшэу кы-

фызэкӀэблагъ. Бэп кыдэзыгъэштагъэр, кызыӀэхъымышыкӀыгъэри макӀэп. Ау ежъ гукӀуачӀэу хэлъымкӀэ кыиными хэ-кӀын ылъэкӀыгъэ, зэгорэм зэрэщытыгъэм нахъ дэгъоуи зызэтыригъэпсыхъэ-жыгъ. ШъыпкӀэ, а зэкӀэми охътэ шӀу-кӀас ахыгъ, шӀэлагъи къарыуи бэ ахэ-кӀодагъэр.

Непэ Мэдинэ идэгъугъэкӀэ ыкӀи игу-псэфыгъэкӀэ хылушъом щызӀлашӀэ хъугъэ шхӀэпӀэ-зыгъэпсэфыпӀэу «Ста-рая мельница» зыфиӀорэм ипаш. Мыщ ишагу дэтыр зэкӀэ ежъ ыӀэкӀэ шыгъ. Псышъхъалыри, бжъэматэхэри, залым чӀэт сценэм тет ӀэпӀэщысэхэри, мыжъокӀэ гъэпкӀэгъэ ыкӀи чы дӀлӀэшъугъэкӀэ шы-хъэгъэ чэури — мыхэм зэкӀэми Мэдинэ ыӀэхэм яфабэ ахэлъ. Джащ фӀэдэу, чыгъэу ыкӀи кыгъэгъэ зӀфӀэшъафыбэу а псэу-ми кышӀэкӀыгъэхэр ежъыр ары кызы-гъэкӀыгъэхэр. ШхӀапӀэм адыгэ гъомылап-хъэу гум къэкӀын ылъэкӀыштыр, зэкӀэ пӀо-ми хъунэу, шаупӀэрыхъэх. Мыщ Урысы-ем ичӀыпӀэ зӀфӀэшъафхэм къарыкӀы-гъэ туристхэу къакохэрэм япчъагъэ гъунэ-иӀэп. ПӀлэ кызыӀэкӀэлыгъэхэр пхъэ Ӏэнэ-кыхъэ сатырхэм зы чӀыпӀэ нэкӀ имыӀэу, гъэмфэ зыгъэпсэфыгъом кыкӀоцӀ, пчы-хъэ къэс цыфхэр бэу къауалӀэх. Алъэ-гъугъэмрэ зэрахъагъэхэмрэ кызыралон-гушыӀэ амыгъотыгъэ ахэр дӀэкӀыжыкӀы. Анахъэу якӀэс дэдэр Адыгэ Респу-бликэм икӀыгъэ ныбжыкӀэ купэу, спектак-лэм фӀэдэу гъэуцугъэ адыгэ джэгоу ащ кышӀагъэлыагъорэр ары. Ахэр ГъукӀэлӀ Аскэр, Бэгъ Алкъэс, Сэкъурэ Рэмэзан, Къазый Андзаур, ХъадпӀэшъо Альбек, БэджэжыкӀыо Заир, ШӀэхэкӀэй щыщэу Нэпсэу Тэмар, анахъыкӀэ цыкӀлхъу Ан-дрыхъо Сайдэрэ Тхъаркъохоу Хъазрэт-рэ. Мы ныбжыкӀэхэм илъэсипӀэ хъугъэу

Мэдинэ дэжэ джащ фӀэдэ пчыхъэзэхъэ-гъэшӀэгъонхэр щызэхашэх. Загъори нэ-мыкӀхэр къахъэхъ. Ежъыми адыгэ лъэп-къым ехылагъэр зэкӀэ илъэпӀэ дэдэшъ, зэрилъэкӀэу ахэм ишӀуагъэ арегъэкӀы.

Мэдинэ артистхэм язакъоп зыфӀэхьалэ-лыр. Илъэс къэс щыпӀэрыхъэхъу, хъа-кӀэхэм къадекӀокӀхъу, нэмыкӀ фӀэло-фа-шӀэхэр щызышӀэхъу мыщ щыӀэхэм сыд фӀэдэрэки агъу зэрэхимыгъэкӀыштым пылъ. «Ахъщэ сыфалӀэу, аужырэ хъалыгъу Ӏульхъэ зышыхъэрэм афӀэдэу, мылыкӀум сырипщылӀэп сэ, — еӀо ащ, — сэ джы-мы дэхэгъэ зауӀэу сынэгъу кӀэкӀырэмрэ цыфӀэу садэжъ къакохэрэм анэгъухэм гу-шӀуагъор къакихъу зэрэдэкӀыжъхэрэм-рэ ары сыщызыгъаӀэрэр».

Мэдинэ ятӀэжъу Хъаджумарэ ыӀэ кы-мыхъырэ щымыӀэу лӀы ӀэпӀэсэщытыгъэ. Ащ шъхъалэу ышӀыгъагъэхэм ащыщ зы-дэщытыгъэ чӀыпӀэр нахъыжъхэм яупчъы-жыгъэ, Мэдинэ кыгъотыжы, мыжъо зы-тӀоу кыӀэжыгъэр кызыӀэкӀыгъэхъажы-гъагъ. Ежъ Мэдини ыӀэ зэмыкӀурэ щыӀэп. Мыжъоми, пхъэми, ятӀэми, гъучыми — сыдми псэ зыхимылъхъан щыӀэп пӀоми хъушт. Джыри зы Ӏоф Мэдинэ ыгуи ыпс-етыгъэу пылъ. Илъэсыбэ хъугъэу бжъэхэр

ехъух, шъоу кӀефы. Ар зыхъшыкӀыгъэм-кӀэ пчъагъэу зэтефыгъэу сатыр-сатырэу шапӀэхэм атет. Шъоур зышӀащэрэ унэри шъхъафы. Дахъу зӀлыхыгъ, пхъэнтӀэкӀу-хэр бэу итхъу, туристхэм шъоум шӀуа-гъэу иӀэр ахэм къащафӀуатэ, нэужым шъхъадж ыгу рихыгъэр гупсэфӀэу кы-хехышъ, ещӀэфы.

КъэкӀошт илъэсым джыри нахъ гъэ-шӀэгъонэу яӀошӀэн зэтырагъэпсыхъанэу Мэдинэ пылъ. Тхъэм ыӀоу, ежъ зэрэри-хъухъэу зэкӀэ зэпигъэфӀшъумэ, къэкӀошт илъэсым зыгъэпсэфыпӀэм кыпышчыль чӀыгур кызыфигъэфедэнышъ, шыухэри хэтэу, ижъырэм адыгэхэм нысэр зэрэты-гъуштыгъэр хъаӀэхэм къафагъэлыагъо-зэ ашӀынэу ары. Артист купми ащ лъэ-шъу ягуапӀэу дырагъаштэ.

Мэдинэ щыӀэныгъэр шӀу зыльэгъурэ цыф, дэхагъэм ыгу фӀэагъ, шӀушӀэным езэщырӀэп. Ащ фӀэдэм цыфыгъэкӀэ упэ-гъокӀыныр ифӀэшъошэ шъыпкӀ. Ыгу ри-убытагъэр зэкӀэ кыдэхъунэу тэ тыфэ-лъаӀо.

ДЗЫБЭ Саньет.

СурӀэтым итыр: **Шъхъэбэ Мэдин,** ежъ ыӀэкӀэ ышӀыгъэ псышъхъалым дэжъ.

ЮФШӀЭНХЭР ЗЫНЭСЫГЪЭХЭР ЗЭРАГЪЭЛЪЭГЪУГЪЭХ

АР-м икӀэралыгъо учреждение «Стройзаказчик» зыфиӀорэм тиреспуб-ликэ ит псэолъэшӀ организациехэм яӀошӀэн зэрэзэхъагъэмрэ псэолъэшыным ишапхъэхэр амыукъо-хъу объектхэр игъом тыгъэнхэмрэ алыпӀэныр ипшъэрылъ шъхъалэхэм ащыщ. Ащ пае тхъамафэ къэс учре-ждением иӀофышӀэхэм подряднэ ор-ганизациехэм япашэхэр ягъусэхъу пла-нернэ зэхэсыгъохэр тиреспубликэ ичӀыпӀэ зӀфӀэшъафхэм ащызэхашэх.

ДжырӀэблагъэ ащ фӀэдэ зэхэ-сыгъо Адыгэкъалэ шыкӀуагъ. «Стройзаказчикым» иӀофышӀэ-хъу инженер шъхъалэу Леонид Белевицкэмрэ технадзорымкӀэ отделым ипециалист шъхъа-Ӏэу Физулин Щамсудинрэ къа-лэм шашӀырэ псэуалъэхэм Ӏоф-шӀэнхэр зэрашыкӀохэрэр ауплъэ-кӀугъ.

Адыгэкъалэ шашӀырэ ыкӀи шагъэкӀэжырэ объектхэм якъэ-плыхъан гурыт еджӀапӀэкӀэу агъэпсыгъэр кызыгъэфӀэбэшт котельнэмкӀэ рагъэжыагъ.

2009-рэ илъэсэу тызыхъэтыр зыпшӀтӀэкӀэ, псэуалъэу зигугъу кэ-тшыгыгъэм игъэкӀэжыным псэуал-кӀи сомэ миллион 40 пӀлухъанэу щыт. Гурыт еджӀапӀэм нэмыкӀэу котельнэм кӀэлэцӀыкӀу ыгъы-

пӀэр, мэшӀогъэкӀосэ частыр, тӀоу зэтет уни 6, сатыушӀ гупчэр кы-зэдигъэфӀэбэштых. Адыгэкъалэ икоммунальнэ хъызмэтшӀапӀэ ипашӀэу Нэхэ Нурбий кызы-рӀэтиуагъэмкӀэ, непэрэ мафэм ехъулӀэу котельнэр гъэкӀэжы-гъэнымкӀэ ӀофшӀэнхэр гъунэм рафылӀагъэх пӀоми хъушт. ХъызмэтшӀапӀэм иӀофышӀэхэм акӀуачӀэкӀэ котельнэм чӀэтыгъэ хъакухэр зӀпкыраыхыжы хъа-кукӀэхэр агъэуцугъэх, газыр зы-стыкӀэ кыпыкӀырэ Ӏугъор зэры-кӀышт трубакӀэр шӀэхъу агъэу-цушт. Джыдэдэм коммунальнэ ӀофышӀэхэр анахъэу зыфӀэгъэза-гъэхэр гурыт еджӀапӀэм екӀолӀэрэ фӀэбэт трассэм ишӀын ары. Нэ-хэ Нурбий кызырӀуагъэмкӀэ, метрэ 350-рэ зыкыхъэгъэ трас-

сэм ишӀын гъэфӀэбэгъу уахътэр кымысызэ аухышт.

Мыекъуапэ икӀыгъэ специа-листхэм котельнэм ӀофшӀэнхэр зэрэшыкӀохэрэр зауплъэкӀум ыуж гурыт еджӀапӀэу къалэм ша-шырэр зэрагъэлъэгъугъ. Мы мафӀэхэм еджӀапӀэр зыдэт шагу-ми, еджӀпӀэ кӀошчыми етӀупшы-гъэу ӀофшӀэнхэр ащӀэкӀох. ШӀэ-хъаӀэхэм адишӀтэр еджӀапӀэм ишагу лъэсрыкӀо гъогу иӀэхэм асфалыт атыралъхъэ, чӀэхъапӀэхэр плиткэхэмкӀэ къагъэтӀыгъыхъэх, тыдӀэкӀэ уплъагъэми ӀофшӀэнхэр щӀэкӀох. ЕджӀпӀэ шагур зэтэзы-гъэпсыхъэрэр ООО-у «Компро-мстрой» зыфиӀорэр ары. Ащ ипа-щэу НапӀэкӀо Руслъан кызы-рӀэтиуагъэмкӀэ, еджӀпӀэ шагу-м изэтэгъэпсыхъан Юныгъом и 20-м аухышт.

ЕджӀпӀэ шагу-м шагъэцӀэкӀэрэ ӀофшӀэнхэр зызэрагъэлъэгъухэм

«Стройзаказчикым» ипециа-листхэр еджӀапӀэм ыкӀоцӀ Ӏоф-щызышӀэрэ «Строймонтаж-2» зыфиӀорэ псэолъэшӀ органи-зацием ипашӀэу ХъокӀо Нурбий ягъусэу еджӀапӀэм зэдычӀэхъа-гъэх. Спортзалыр, бассейныр, шхӀапӀэр, кабинетхэр зэрэзэтыра-гъэпсыхъагъэхэм хъаӀэхэм уасэ аратыгъ, анаӀэ зытырагъэтышт лъэныкӀохэм ягъугъу мы чӀы-пӀэм кышӀашыгъ, щыкӀагъэхэр зэрадагъэзыжышт хӀкыпӀэхэр кызыздагъотыгъэх.

ЕджӀапӀэр кызаплъыхъахэм Адыгэкъалэ шагъэкӀэжырэ псэолъэ анахъ инхэм ащыщэу урамэу Советскэм тет псыкы-чӀэщыпӀэм текӀолагъ. Псыкы-чӀэщыпӀэмрэ ащ кыхъэкӀышты хэ-псырыкӀуапӀэхэмрэ ягъэкӀэжы-н фэгъэзагъэр ОАО-у «Красно-дарводострой» зыфиӀорэр ары. 2009-рэ илъэсым мы объектм игъэкӀэжыным сомэ миллион 40 пӀлуагъэхъашт. Непэрэ мафэм ехъулӀэу псыкычӀэщыпӀэр зы-дэт шагу-м гъэкӀэжыным ӀофшӀэн-хэр щӀэкӀох. Псы къабзэу чӀым кычӀащырэ зырылӀэдэшт псы-лыгъыпӀэхэмрэ псыр кыдэзы-щӀэшт насосхэмрэ ашӀых.

Адыгэкъалэ шашӀырэ ыкӀи ша-гъэкӀэжырэ объектхэм яуплъэ-кӀун къалэм псэу дагъэчырэр зышаукъэбзыр псэуалъэм икӀэ-плыхъанкӀэ аухыгъ. Ащ игъэ-кӀэжыным зыгъэцӀэкӀэрэр ООО-у

«Сельстройсервис» зыфиӀо-рэр ары. Псэуалъэм игъэкӀэ-жыным псэуалъэм сомэ миллион 136-рэ тефӀшт. Мы мафӀэхэм псы-шӀоир зырылӀэдэнэу щыт гъучӀ-бетон мэшӀэхохэм акӀоцӀхэр аукъэбзыхъэ цементыпс кӀуа-чӀэкӀэ идӀэкӀхэр къагъалэх, гъу-чӀым хэшӀыкыгъэ зэпырыкы-пӀэхъу ахэм атетыштыр зэхъа-жъэх. «Стройзаказчикым» иӀо-фышӀэхэм кызырӀэтиуагъэмкӀэ, мы псэуалъэр къӀкӀорэ илъэсым атынэу щыт.

УплъэкӀунхэр зауухэм, Мые-къуапэ икӀыгъэ ипециалистхэмрэ подряднэ псэолъэшӀ организаци-ехэм япашӀэхэмрэ ӀофшӀэнхэр зэрӀыкӀуагъэхэрэмкӀэ зӀфӀэхъы-сыжыхэр ашӀыгъэх.

ЕЛБЭШЭ Руслъан.

Ало ульгэжэ блэ кьэщы-ныжэу. Ар сэри сиклэлэгум сыушэтыгэ. Гурыт еджа-плэр кьэсыухыгэклагь Лэп-шыкьомэ япшашгэ, Нэда-хэ, сыгу зэрехьым. Хьау, сыгу рихьыгэ кьодыгэп, делэ сехьулэным, зэрмыр сишлыным сынигэсэу, шлу сльэгьугагэ.

Хэти ежэ ыгу рихьырэр шлодах. Ащ сидихьыгэу кьызыхьунхэр кьэхуштыг, ау Нэдахэ нахь пшэшгэ дахэ джы нэс дунаим кьытемы-хьуагэу ары сэ сызэреллы-щтыгээр. Зыфэдэ хьуштыр ашлээ, кьызэхьум ыцлэ фа-усыгэ плонэу, ынэхэр дэхэ да-дагэх. Гушлонсыр кьаклэ-щэу, нэгьо инхэм кьашлэ-кыгэ нэбзыч кьыхьэхэр ригэ-плыхьэхээ кьызыоплгырэм уаушхьыштыг, шлулэг-гум имэшлуачэ угу кьыхи-дзэщтыг.

Ало Тхьэр затэрэм ета-пэу. Ар Нэдахэ фэгэхьыгэ шьыпкьэу сломэ сыхэмы-кьоу кьысцэхь. Ынэмэ яза-кьоп клэлэгур кьэзыгэбыры-сырырэр, хьопсэгьо шьэфхэм уакьыфэгэуштыр дэхагэу ащ еплэгьулэщтыгээр. Ыпкьыкли ынэгукли хэлхы-ни хэплэхьани шьлэп зыфа-лорэм фэдагэ, зэкьужэу, зэ-диштэу зэхэлгыг.

Илыгэу иныгэп, ау цы-кьугэп. Ыпчанэ кьамзэгү пчанэу игьэтлынкыгэаг. Ылэкьлэпхэр мыгьум-мы-псыгьохэу, зэнкьабэхэу, бзы-льфыгээр кьэзыгэдэхэрэ пхэкьими, бгьэхэми афэмы-ныкьоу, пкьы зэхэхьыгэ дахэ илагь. Нэгүфыгэ, ынэгү йу-кьыхэ пэ псыгьор диштэу тетхьыхьагэ, ыкьышгоу щыгьхэм кьачлэщырэр чэ-сэм фэдэу фыжыбзагэ.

Сэ сизакьоп Нэдахэ зы-теплэу шлулэггум имэ-шлуачэ зыбгэгэу дитакьо-щтыгээр, сыщыгэозагэ ти-кьуаджэ щыц клэлабэ ащ зэрэфыреплэкьырэм, ау гуфэбэныгэу пагьохырэр джэуапынчгагэ. Сэ зызакьор ары Нэдахэ ыгу чьлэ шь-зыгьотын зыльэкьыгээр. Ащ фэшл пшашгэр зыгу рихьы-гэ клэлэхэр кьысэхуапсэ-щтыгэах, кьысэхьугушты-гэхэри ахэтыгэх. Апэрэм ар насыпыгэу зыфэслэг-гужэу сырыгушохщтыгэ-ми, кьысэхьыштыгээр ти-шлулэггэу егьашл мыкьосэ-жышчт машлом фэдэу, зэра-ло хабзэу, бэным текьужьы-мидэтхьыжышчтэу, насып-гэу тызэфэхьунымклэ зи пэ-рыогьу тапэкьлэ кьымыкьы-щтэу ары. Ау нэужым зыкли семьжэгьахэу сызэрехьы-лаггэм сызыкьлэхьопсэу гу-гьэллэ лэшлоу силаггэр кьы-зэпыриггэзагэ.

Ухэтми, пшашгэм ыгу урехьымы-уримыхьымы кьэпшлэщт. Сехьырэхьышэ-жыштыгээр Нэдахэ шлу сы-зэрилэггэрэм. Иокьлэ-шы-кьлэхэм ар кьахэхьыштыгэ. Симыльэггэу чэщ-мэфиш тешлаггэу Нэдахэ урамым сызыщылокьлэм кьысиуагэ:

— Сыдэу укьодыжыгьа, Руслэан, уинэплэггэу сыкьлэ-хьопсэу бэрэ сыкьызбгэ-жагэ.

Шлу плэггэрэ пшашгэм ар кьыуиомэ гуахьо хэмы-гьуатэ хьуна, ошго кьатиб-

лымэ ашгьагэ сыкьышесэу кьысщыхьугэ, ау ар изгэ-кьуггэп, ащ фэдэу шлу сызэ-рилэггэрэр кьызыхьычэрэ гушылэ горэхэр джыри ыжэ кьыдэкьлэу зэхэхьыным сы-кьлэхьопсэу фыхьэггэпсыгэ: «Бэ хьуна ар, Нэдах, чэщ-мэ-фиш ныла тешлаггэр». Нэ-дахэ кьэслаггэр ыгу зэрэри-мыхьыгээр кьыхьэцэу кьы-сэплгыг. Ыгу зыкьыримы-хьыггэри ыушгэфыггэп: «Ара о плорэр, сэ узысымы-лэггэугээр мээ псау фэди-зэу кьысщыхьугэ». Ащ кьы-риггэкьыгээр кьэшлэггоя-ггэп, сэ сыфэмызэщыггэу, ежэ нахьшлу селэггэушгэ, шлобаггэу ары. Сылушхьышци, джэуап естыжыгэ: «Шлу сы-

Зы гушылэ кьымылоу Нэ-дахэ кьэтэджи, имышэны-щтыггэу зыкьызжэхидзагэ, ышгьхэ сыбгэ кьыкьилхьы кьэггыг. Нэдахэ еслэггэу-лэхэрэр зыфэхьын сы-мышлу сыкьыкьлэггэщтагэ. Ежэ-ежырэу сыбгэ зыкьы-кьлэдэныр хэггэкли, лэпэ-кьлэ сызниггэсыщтыггэп. Уныбжыкьлэу шлу плэггэрэ пшашгэм ылушлэмэ уанэ-сыным укьлэхьопсын плэг-кьына, зэгорэм себэун гухэлэ сийэу зыфэхьэщэм ылиткьлэ кьысэлункли сыкьызлуидзы-гьагэ, «ащ тыхэхьыкьэмэ на-хьышлу» кьысиуагэ. Зыте-щыныхьэрэри кьэшлэггэуап, арыба пшэшгэ ныбжы-кьлэхэм яплгыр-стырыггом

ар ашлэш хьуштыггэп. Кьэ-сэй ныбжыкьлагэ, уз горэм ыггэгумэкьлэу ылоу хэти зэхи-хьыггэп, кьлчлэшлу илагэ. Еры-пыжэ хьазырти, хьапсым кьыдычлэхьэм щыхьаггэу афэхьуггэмэ чьаукьыхьаггэу, ау ар хьапсым ипашэхэм аушгэфыггэу ары кьазэ-рэхьыштыггэр. Сыдым ыпкэ кьыкьыггэми, Нэдахэ ятэ кьыггэзжыггэп, аушгэу зыхьукьлэ зэкьодылаггэр сят ары. Ащ сыщыггэозагэ Нэда-хэ сыльыкьлоу кьызесэггэ-жэм, ау лээш дэдэу сыгу ри-хьыггэти, ащи сыкьыубы-тыггэп. Етлани ар зыхьуггэр бэшлаггэти, сэ илгэсиплэ сы-ныбжыггэми ары нылэп, Нэдахэ кьэхьуггэкьлагэ, уахь-

хьуныггэ фысилэми, Нэдахэ кьыриллэщтыр сшлэмэ сшлоигуагэ.

— Хьау, Руслэан, — емы-гупшысахэу Нэдахэ джэуап кьытыжыггэ. — Сянэ ма-хьулэкьлэ уимыштэкьлэ арэп, «кьлэлэ шьырыт, лэдэб хэлэ, аркьашгоп, тутынашгоп, ты-гьуакьоп, бзэджашлэп» ылоу кьыпшымытхьумэ, уилае ыжэ кьыдэкьыггэу зыкли зэ-хэхьыггэп. Ау алоба «псы чьылэм ычлэггэ псы фэбэ кьычлэмыкьыжэу», кьып-фиггэггэун ымылэкьырэр шлу ылэггэуштыггэ ипсэоггэу уятэ зэрэкьодылаггэр ары.

— Адэ джы о сыда уигу-хэлгыр, ащ нахэ хэмылгэу сыщыбггэзыепэщта?

А упчлэр Нэдахэ зесэты-хэм делаггэу зыфэхьлэггэ-жыггэ. Сэмэркьэу лэфэп ныла Аминэт благгэу сыфэхьунэу зыкьлэфэмыер. Илэ зычленэм ащ ыгу щышлаггэр кьызгу-рыломи хьуштыггэ. Сиупчлэ джэуапэу кьыритыжыштыр Нэдахэ кьин кьызэрэщыхьу-рэр кьэпшлэнэу плызэу тлэ-кьлурэ щыси, хэщэтыкли кьы-риггэжыагэ.

— Сянэ сид ылуаггэу, ышлаггэкли о усщиггэггэуп-шэн ылэкьышчтэп, ау сы-кьилфгыгэ, кьин кьысты-рилгэаггэу сиплуггэ. Ным ихьакь хьакьышхоу ало. Арышгэ, ащ сыпэшлукьлоныр, ыгу сыхьулэныр сшложалы-мыггэ. Джэуапэу кьыосты-жыштыр... — кьыриггэ-жыаггэр кьыфэмылошгоу Нэ-дахэ кьызэлуйхьагэ.

— Арышгэ, сыщыбггэзы-ешт, арыба? — кьыломэ шлоиггэр кьэсшлэггэахэу сы-кьэггэуагэ.

Гушылэкьлэ кьыфэмыло-шгоу, «ары» кьыриггэкьлэу ышгьхэ тлэкьлэ кьылэти риу-фэхьыжыггэ. Ащ сезэггын сымылэкьлэу сыкьэцыхьагэ:

— Ащ кьыкьырэр шлу сы-мылэггэу, сыгу щышлэщтыр зэуи кьымыдзэу ары.

— А-ей, сыда аушгэу зы-кьлэпэрэр? — ынэхэм гумэкл аклэлэу, гур зэриггэггэу кьысэплгыгэ Нэдахэ. — Сэшлэ шлу сызэрэплэггэрэр, ушггэггэзыемэ кьин кьызэ-рэпщыхьуштыр. Сэри ащ сыфэхьэп, о угу щышлэщтым нахэ макьлэп сэри скьлэхьы-щтыр. Ау сыкьызэхэпшлэ-кьынкьлэ фэлуггэу щылэп. Кьыосьлаггэи, сянэу сыкьэ-зыльфыггэм, зыбыдзыщэ кьысфуггэаггэм ыгу сидэу-шгэу сыхьулэшгэун, ным нахэ льяплэ щымылэу ары алорэр. Ащ игунахэ ухэхьаным нахэ гунахьышхо хьужьырэр. Сэ сыщыкьлуггэ сятэ хьапсым зы-члэлыхьэм. Ащ пае сянэ клэ-хэхьыггэм гу лыстэным сы-ныбжэ нэсыггэаггэп, ау шлу ылэггэуштыггэ ипсэоггэу зы-членэм ащ ыгу щышлаггэр, нэпсэу риггэхьыггэр, ежэ кьымыложьымы, ухэтми кьэ-шлэггэуап. Ащкьлэ мысэр уят. Егупшысэба, ащ фэдиз хьэзаб кьыфэхьыжыггэм ыкьо бла-ггэ кьыфэхьуным сидэушгэу езэггын ылэкьына. Кьып-теплэ кьэс хьуггэр ыгу кьэ-кьыжэу, о лажэу уимылэми, ыгу кьыпфэхьылу игьашлэ кьыхьышчт.

(Джыри кьыкьлэжыкьлошчт).

Зы шлулэггэу итхыд

Рассказ

ПЭНЭШЪУ Сэфэр

зэрэплэггэрэр клэбгэтхьэу джыри кьэозгьагомэ сшлои-гьоу, Нэдах, сыкьыосэмэр-кьэуггэ нахэ, боу сэри сы-кьыпфэггэщыггэ. Сызгэо-хьун кьыкьокьыггэти ыдэжэ сыкьлон сымылэкьыггэу ышлэш гэггэхьуным сыпы-лыггэ. Нэдахэ нахэ кьызэ-рэнэггэушложьыггэмклэ кьэ-шлэггояггэп ыгу сызэрэггэ-хьуггэр.

Ащ фэдизу кьысфэггэщы-ггэу кьысэггэлоггэ пшашгэм ыдэжэ сымыкьлоу охьтабэ тез-ггэшлэныггэ, урамым ты-зыщызэлукьлэггэ мафэм иятло-нэрэ пчыхьэм гулэнкьлэ Нэда-хэ дэжэ зэггэхьыггэ. Ггэмфэ пчыхьагэ, мэкьуоггэу мазэр итыггэ. Ошгогур зэлитхьэу кьыпшиггэхьоу кьыхьхьуп-скьыкьыггэ, чэщ шлункьыр кьызэлгыггээнфэу пчыкьлэр джэггэуштыггэ, губжыггэау за-ггэрэ зиухьээ, кьуаджэр кьызэлгыггэаджэу шыблэ-ри гьуаггэоштыггэ, щалэкьлэ ошгогум кьыракьыхьэрэм фэ-дэу ошхьыр лггэшэу кьэхьы-щтыггэ. «Мы оешхом тыдэ укьлошчта, ураггэзыггэ?» тьанэ ылоз, унэм сыкьыкьыггэ. Ау сэ уайи, фыргыни сыкьэзы-убытын шылаггэп.

Нэдахэ ынэгү сызыкьла-плгэм кьэсшлаггэ ыгу зэрэмы-шлур. Уашгом фэдэу ынахэ мэээхьагэ, чэфынчгагэ, ынэ нэггэ дахэхэм нэшхьыггэр кьакьлэщыштыггэ. Зэрэфпа-ггэри сыгу рихьыггэп, унэм зэрисырэ хэлэт хьокьыггэр теубггэоггэагэ. Кьысэмыжа-ггэу, ыдэжэ сыкьлоным щы-мыггуггэаггэу сфэлэггэу-шчтэп, ау арушчтэу кьысшло-шлггэу шьыпкьэми, джы фэдэу тепьладжэу фэпаггэу зыкли еслэггэулаггэп, кьы-сажэу щысыггэм фэдэу, сы-диггэо ыдэжэ сыкьлуаггэми ггэкьлэрэкьлэггэагэ.

— Сыдэу учэфынчга, Нэ-дах, хэта угу хэггэкьыггэр? — зысфэггэлаггэп.

шгьхэмылгытэжыныггэу шэнхэр кьахэфэнхэм кьежа-плэу афэхьурэр. Ар кьызгу-рылоу сэри нэужым зыкли зы-фэхьыжыггэп, ау джы ежэ-ежырэу сыбгэ зыкьыкьлэ-дэныр кьызэхьыггэщтыр, етлани кьэггынэм нэггэггэ-сыггэщтыр кьызгурымылоу сыкьэггэмэкьыггэ. Сэркьлэ нэ-фаггэр ар ышлэным нэггэггэ-сыггэр кьызэрыкьлоу зэрэщы-мытыр ары. Ггэкьэнэ ин зэ-рилэр кьэсшлэггэахэу, джэуа-пэу кьытыжыштыр зэхэсэ-хьыфэ сшлуаггэ дашлэу седэлу-щтыггэ, ау ар кьин кьызэрэ-щыхьурэр нэфаггэ, джэуапым дэггэлэггэщтыггэп.

— Кьалоба, Нэдах, хэта мыщ фэдизу угу хэзыггэ-кьыггэр? — нахэ лггэшэу кьызэсыубытыли, еслэггэу-лэхэрэм кьэбарышлу кьазэ-рэкьлэжымыкьлоштым сицыхэ телымы, игукьанэ кьезггэ-ломэ сшлоиггэу джыри сеуп-члыггэ.

— Орырэ сэрырэ тинасып зэхэлэггэ, — Нэдахэ зыкьы-кьлэришчэй, ынэпсыхэр лэггэ-шбоклэ кьилэкьыкьыхьээ кьыриггэжыаггэ...

— Сыда?! — сьуи кьыкьлэ-жыкьлоштым семьжэшгоу, зэхэхьыггэми кьыкьыкьлэггэ-щтаггэу, сыкьэггэуаггэ.

— Сянэ кьысфидэрэп, — хэхьапщыкли Нэдахэ игушылэ кьыпидзэжыггэ. — «Уятэ зэкьодылаггэр благгэу кьыс-фэггэшлэмэ, дунайкли ахьрэт-кли сыпфэрэггэщтэп, быдзы-щэу остыггэм ихьатырми, сыкьызэхэшлэкли Шьыхьэ-кьомэ аклэлэ уауж иггэхьыжэ» кьысиуаггэ. Ары шгьхьае, Руслэан, ар зэрэсфэмылэг-кьыштыр ори ошлэба.

Сэ ащ игуггэу зыкли кьыс-фимышлггэми, кьуаджэм шалоу сэри зэхэхьыштыггэ сятэ Нэдахэ ятэ Кьэсэй ымы-хьакьхэр пилхьэхэи, бзэггэу-хьыи, ариггэггэггэлысыггэу, хьапсым члэлыхьаггэу. Бэмэ

тэр гу убэжэу алоба, унэ-гьуитлгум гучьылу зэфашлэ-ггэр ежгьыхьыным, зэгорэм тятэхэм мыхьо-мышлэу кьахэфэггэп пае ныбжы-кьлэхэм тыпщынэнэу зэрэщы-мытыр бгьуитлгум кьагуры-лоным сыщыггэуштыггэ. Ащ фэдэ гуггэплэ кьысэггэты-щтыггэр Нэдахэ сызэрэпы-лыр ышлээ, ар ымыдэу Аминэт ыпхьу зыгорэ рилуа-ггэу джы нэс кьызэрэггэны-сыжыштыггэр ары. Ары сэри Нэдахэ янэ кьырилуг-гэу сызыщгэггэуазэм апэу кьыфэхьлэггэтыггэр:

— Ар кьыуиоштыггэми сыда джырэ нэс уянэ зэжа-ггэр? Непэп, тыггэасэп тызы-зэпылыр, ащ уянэ щымы-ггэуазэу щытыггэп.

— А дэдэр сэри сянэ фэс-лэггэ, — ылуаггэ Нэдахэ. — «Нан, клэлэу шлу плэггэ-ггэр зыщыггэггэушжэ плон-ыр лэшлэ, ау сэ джы ар сфэлэкьышчтэп. Шьыхьэжы-мэ аклэлэ благгэу кьыпфэ-хьунэу уфэмыаггэмэ, ужэ бзэггэ дэлгыггэба, гьунэм ты-нэсыфэ ар кьызкьысэмылуа-ггэр?» зысэлом кьысиложьы-ггэр ошлэ, ащкьлэ зэрэмысэм еуцоллэжыггэ, ау зызэриухьы-жыныи кьыггэтыггэ. Анахэ япыир арыкли яунэ кьихьа-ггэр адыггэмэ рафэу яшэнэп-ти, «укьымыхэ» ымылошгэуш-тыггэу, етлани пшашгэу уилэ-мэ о узыфайи узыфэмыи клэлэ кьыльыкьлошчтэу, ау ащ пэпчэ псэоггэу фэхьунэу кьымыкьлэу, пшашггэмрэ клэлэмрэ аггэу зэфакьлоу кьыпшлэшлэзэ, сыдым кьыкьыми зэшлэ-лэжыхьэу бэрэ мэхьоу, ори адрэ клэлэхэу кьыслыкьло-хэрэм уафэдэу, псэоггэу тызэ-фэхьуным лэфыр нэсыным емыжаггэу ары.

— Ар ушгьхьаггэу нылэп, сэ о укьысымыпсэу, махьулэ-кьлэ нахэ дэггэу фэенкли мэхьу, — ар Аминэт ышгьхэ кьы-зэримыхьэггэщтым шлошгэ-

У. ТХАБЫСЫМЫРЭ ЛЬЭХЪАНЫМРЭ

Иорэдхэмклэ тигъус

«Орэдыр о зигъэгъус» — джары зэреджагъэхэр Адыгэ Республикэм и Лъэпкъ библиотекэ щыклогъэ зэхэхъу Тхабысым Умарэ фэгъэхьыгъэм. Тхаклохэр, композиторхэр, артистхэр, студентхэр, музыкэр зикласэхэр зыхэлэжьэгъэхэ пчыхъзэхэхъэм плуныгъэ мэхъанэ илагъ.

Адыгэ лъэпкъ музыкальнэ искусствэм ылъапсэ зыгъэпытэгъэ Тхабысым Умарэ иорэдхэмклэ, мэкъамэу ыусыгъэхэмклэ тщыгушэрэп. Композиторхэр кытхэтэгъэм ыгъэ ыныбж илээс 90-рэ хуыцтыгъэ. Республикэм и Лъэпкъ библиотекэ тхылъ кыгъэлъэгъонэу кыщызэуахыгъэм композиторым ищылэныгъэрэ илофшлагъэрэ унэгъу кыкылегъуэу.

«Синанэр» Гэкъыб хэгъэгъухэм ащэгъынчы, тымылъэгъэгъухэм кыа. Композиторым фэгъэхьыгъэ юбилей зэхэхъэхэр Адыгеим зэрэщыклогъэрэм, Хэгъэгъу зэошхом У. Тхабысымыр зэрэхэлэжьагъэм, Берлин нэсыгъэу пыйхэм апэуцужыгъэу кызауэим игъусэ дзэклогъхэм фэхыгъэу алъыти, командирхэм макъэ арагъэлугъ. Медицинэм икыулыкъушлэ пшгъашгъэм У. Тхабысымыр госпиталым зэрашагъэм, ылъэ зэрэтырагъэуоужыгъэм, нэмык тарихъ кыбархэм А. Шъуап-цэкъор кыатэгъушылагъ.

Адыгеим щызэлъашлэрэ тхаклоу Кошбэе Пшымафэрэ Адыгэ Республикэм инароуднэ артистэу, композиторэу Тыкыо Къэплъанрэ ягъэкъыжхэр щылэныгъэм рапхы-хэзэ, Тхабысым Умарэ Иоф зэрэдашлагъэм, итворчествэ ехылыгъэ

Зэхэхъэм Адыгэ Республикэм инароуднэ артисткэу Шъэожь Розэ кыщэгъушылэ.

Жэнэ Къырымызэ, Тыкыо Къэплъан, нэмыкхэм ятхылъхэм уаджэ зыхъуклэ У. Тхабысымыр оредым ишъуагъэклэ бэгъашлэ зэрэхъугъэм уналэ теодзэ. Гъэзетхэмрэ журналхэмрэ кыхаутыгъэхэри гъэшлэгъонхы. АР-м и Лъэпкъ библиотекэ идиректор игуадзэу Кошгъу Сачнэт зэуыклогъэ зеришагъ, хэлэжьэрэмэ гушылэ фабэхэр кыафиуагъ.

Адыгэ Республикэм культурэмклэ иминистр игуадзэу Шъуап-цэкъо Аминэт Иофхъабзэм обще-

Адыгэ Республикэм инароуднэ артистхэу Андзэрэкъо Чеславрэ Гъонэжыкыо Аскэррэ пчыхъзэхэхъэм хэлэжьэх.

ственнэ-политикэ еклотлагъэу фаширэм кыхигъэщыгъ Тхабысым Умарэ иорэдхэм яшъуагъэклэ адыгэхэр дунаим нахъ дэгъоу зэрэащлагъэхэр. Жэнэ Къырымызэрэ Тхабысым Умаррэ зэдаусыгъэ

тхылъхэр цыфхэм зэралъагъэлэсыхэрэм ягъуы кыащыгъ. Адыгэ Республикэм икомполиторхэм я Союз итхъаматэу, профессорэу, АР-м искусствэхэмклэ изаслуженнэ Иофшлэгъоу Къэгъэгъэж Бай-

Искусствэр — тибайныгъ

Кыбгурылорэ музыкэм узэфещэ

2009 — 2010-рэ илээс Иофшлэгъур Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо филармоние исимфоническэ оркестрэ ригъэжъагъ. Пчыхъзэхэхъэм композитор цырыломэ япроизведенихэр щылугъэх, музыковедэу Мария Громова симфоническэ оркестрэм ипланхэр кыщылотатгъэх.

Адыгэ Республикэм культурэмклэ иапэрэ министрэу Хъанэхъу Адамэ клэщакло фэхъуи, симфоническэ оркестрэр филармонием щызэхашагъ. Дирижерэу, художественнэ пашэу агъэнафэхэрэр зблахъухэу бэрэ кыхэкъыгъэм, оркестрэр мэлэжэ, мэпсэу, музыкальнэ искусствэр лъэгъэкъуатэ.

Шънышлэ зэрэхъугъэу, Адыгеим икомполиторхэм аусырэ произведенихэмклэ симфоническэ оркестрэм илээс Иофшлэгъур кызылуехы, лъэпкъ культурэм цыфхэр хещэх. Урысыем инароуднэ артистэу, Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо шлухъафтын кызыфагъэшъошагъэу, композиторэу Нэхэе Аслъан ыусыгъэ кышъо мэкъамэу «Уджыр» симфоническэ оркестрэм кыригъэлугъ.

Пшынамклэ оредышъор Мышъэ Андзаур кыхидзагъ, пхъэуычаор Стлэшъу Мурат. Къэралыгъо ансамблэу «Ислъамыем» иоркестрэ Мышъэ Андзауррэ Стлэшъу Муратрэ хэтых. Симфоническэ оркестрэм идирижерэу, Урысые Федерацием изаслуженнэ артистэу Петр Шаховыр япашэу «Уджыр» залым щэгъэжынчыгъ.

Дунаим анахъ щыцлэрыломэ ащыщ композиторэу Петр Чайковскэм ыусыгъэхэ «Мелодрамэр», «Пляска скоморохов» зыфиорэр, нэмык произведенихэри симфоническэ оркестрэм кыригъэлугъагъэх. Артистхэу Ольга Мамикьян скрипкэмклэ оредышъор зэрэкырагъэщыгъэм кыуушыхъатырэр зисэнэхъат хэшылк ин физицэ музыкантхэр оркестрэм зэрэхэтхэр ары.

— Композиторэу Нэхэе Аслъан ыусыгъэ «Уджым» тиклэлэцкылугъор тыгу кыгъэкъыжы, щылэныгъэм ухещэ, адыгэ мэкъамэхэр произведением дахэу шэ-

Пшынаоу Мышъэ Андзаур «Уджыр» кырегъало.

лэх, — кылуатэ АР-м и Къэралыгъо филармоние идиректор шъхъау, Урысыем культурэмклэ изаслуженнэ Иофшлэгъоу Хъот Заур. — Чайковскэм, Свиридовым, нэмык композитормэ аусыгъэхэм урысхэм ялэпкъ музыкэ лупклэу кыахэтхы. Адыгэ фольклорым кыхэхыгъэ мэкъамэхэр оркестрэм кыригъаохэ зыхъуклэ, лъэпкъ музыкальнэ искусствэм зызэриушъомбгъурэр кыхэтхы. Музыкэ дэгъум едэлун, кызыгурылон зылэкъышт цыфхэр тилэх, ахэр ашлогъэшлэгъонэу тиконцертхэм яплыхы.

Симфоническэ оркестрэм тапэкли Адыгеим икомполитормэ аусыгъэхэр, тилэпкъ мэкъамэхэр кыригъэлотхы. Тикомполитор цырылоу Тхабысым Умар имузыкэ теыхыгъэу Гъот Аслъан ыусыгъэ произведениер симфоническэ оркестрэм ипрограммэ хигъэхъагъ. Хъот Заур тызэрэщыгъэгъозагъэу, классикэм хэхъэгъэ произведенихэм ямызакоу, музыкальнэ искусствэр лъызыгъэклогъэрэ композиторхэм аусыхэрэр оркестрэм кыригъэлотхы. Музыкэм лэпкъхэр зэрэффицхэрэр щылэныгъэм кыщэлъагъо.

Сурэтхэр концертхэм кыщытырахыгъ.

зэт игушылэ анахъэу зыфэгъэхьыгъагъэр шлэжымырэ музыкальнэ искусствэмрэ зэрэзепхыгъэхэр ары.

Комполиторэу У. Тхабысымым иорэдхэм апэу тамэ язытыщыгъэхэм ащыщых Урысыем изаслуженнэ артистхэу, Адыгеим инароуднэ артистхэу Шъэожь Розэрэ Андзэрэкъо Чеславрэ. Тиартист цлэрылэхэм У. Тхабысымыр гумыпсэфэу зэрэщытыгъэм, оредыр зыусыклэ чэщыр хэклогъагъэм артистхэм телефонклэ зерафитеоштыгъэр, пчэдыжыкы кысыфэ емыжэхэу оредыр кызыдалоу зэрэфежэщыгъэхэр, композиторым имэкъамэхэр огум кыщышлэтырэ жъуагъохэм зерафагъадэрэр, фэшъхъафхэри кыаотатгъэх.

«О унитлэм», «Синанэм», нэмыкхэм яшъуагъэклэ Шъэожь Розэ эстрадэм цлэрыло зэрэщыхъугъэр икыбарышлэхэм зауэрэ кыахигъэщыгъ. Адыгэ республикэ колледжэу Тхабысым Умарэ ыллэ зыхырэм истудентхэмрэ иклэлэегъаджэхэмрэ адыгабзэкли урысыбзэкли У. Тхабысымым иорэдхэр кылуагъэх. Адыгэ Республикэм инароуднэ артистхэу Андзэрэкъо Чеславрэ Гъонэжыкыо Аскэррэ «Къэгъэгъэж» зыфиорэ оредым тырагъэдэлугъ. Артистэу Михаил Кабановым кыхидзэгъэ оредхэр едэлугъэмэ агу рыхыгъэх. Республикэм и Лъэпкъ библиотекэ идиректорэу Къат Саудэтрэ музыкальнэ отделым ипашэу Гусэрыкыо Сусаннэрэ композиторым ехылыгъэ зэхэхэр щылэныгъэм зэрэпхыгъэр, хэлэжьагъэмэ зерафэразэхэр, музыкэм цыфыр зэриплурэр, щылэныгъэм зэрэфигъасэрэр, нэмык зэхэхэрэр зэрэзэхашэщхэр кыаотатгъэх. Студентхэу, тхылъеджэхэу цлэсыгъэхэм, анахъэу ныбжыкылэхэм закыфигъази У. Тхабысымым ыпхъоу Эм-мэ лъэпкъ музыкэр зэрэбаим, оредыр зигъусэм ищылэныгъэ нахъ гъэшлэгъонэу зэрэлъыгъэкъуатэрэм, музыкэмрэ шлэжымырэ зэрэзепхыгъэхэм кыатэгъушылагъ. Клуухым нэпэплъ сурэтхэр хэлэжьагъэмэ атырахыгъэх.

Театрэхэр

Клэлэцкылухэмрэ
ныбжыкылэхэмрэ
анай

Клэлэцкылухэмрэ
ныбжыкылэхэмрэ афэгъэхыгъэ спектаклэхэр
Юныггом и 15 — 30-м
Адыгэ Республикэм и
Лъэпкъ театрэ кыщагъэ-
лэгъоштых, театрам
фэгъэхыгъэ кыбархэр
кыафалотэщтых.

Нарт Саусырыкыо ехылыгъэ спектаклэу Шъхъэтумэ Андзаур ыгуэуцугъэр мы мафэхэм театрам урысыбзэклэ щэкло. Нарт эпосым кыхэхыгъэ пшысэм икыгъэлъэгъон хэлэжьэрэ артистхэу Гъонэжыкыо Асыет, Къэбэхъэ Анзор, Хъакъуй Андзаур, Болэкъо Адамэ, Джымэ Заремэ ярольхэр гъэшлэгъонэу кыащых. Нэмык артистхэу Шыхъэстэ-нэ Заремэ, Нэхэе Адамэ, Мурэтэ Рустэм, Жъудэ Аскэрбий, Бэгъушлэ Анзор уяплъызэ спектаклэм гуклэ ухашэ.

Клэлэеджаклогъэм, ныбжыкылэхэм спектаклэр ашлогъэшлэгъон, ятлонэрэу еплъы зышлойгъохэр бэ мэхъух. Лъэпкъ театрам идиректорэу Зыхъэ Мэлайчэт спектаклэхэм яплъырэмэ апашъхъэ кыщыгушылагъ, шлоу щылэр кыадэхъунэу афиуагъ.

Нэкубгъом итхэр зыгъэхъа-
зырыгъэр ЕМТЫЛЪ Нурбий.

Зэхэзышагъэхэр:
Адыгэ Республикэм
и Къэралыгъо
Совет — Хасэр,
иминистрэхэм
я Кабинет

Кыдзэпкъыкырэ:
Адыгэ Республикэм
лъэпкъ Иофхэмклэ,
Гэкъыб къэралхэм
ащыпсэурэ тилэп-
кыгъэхэм адырялэ
зепхыныгъэхэмклэ
ыкли кыбар жъу-
гъэм иамалхэмклэ
и Комитет

Редактор
шъхъалэр

ДЭРБЭ
ТИМУР

Редакциер
зыхъытхэр:
385000,
кы. Мыекъуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,
редактор шъхъалэм
иапэрэ
гуадзэр:
52-49-44,
редактор гуадзэр-
пшгъэдэкъыжэ зы-
хырэ секретары:
52-16-77.
E-mail:
adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхъаты-
гъэр:
Урысые Федерацием
хэутын Иофхэмклэ,
телерадиоэкъэтын-
хэмклэ ыкли зэпы-
лэсыклэ амалхэмклэ
и Министертвэ
и Темеыр-Кавказ
чыплэ гъэлоры-
шлалэ, зэраушыхъа-
тыгъэ номеры
ПИ №10-3892

Гъэзетым кыхиу-
тыхэрэм мышъып-
кыагъэу кыахъаф-
хэрэмклэ къэзыт-
хыгъэхэм пшгъэдэ-
кыжэ ахы. Кыа-
тхэхэрэмрэ гъэзе-
тым щылажэхэрэ-
рэмрэ яеплъыклэ
зэтемыфэн ылъэ-
кышт. Гъэзет-
еджэхэм кыт-
фагъэхырэ тхы-
гъэхэр зэхэтфы-
хэрэп ыкли къэ-
зытхыгъэхэм
алэкледгъэхъа-
жыхэрэп.

Зыщыхаутырэ
ОАО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
кы. Мыекъуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

Пчыагъэр
5713
Индексхэр
52161
52162
Зак. 3493

Хэутыным
узщыклогъэхэрэу щыт
уахъэр
Сыхъатыр 18.00
Зыщыклогъэхэрэу
уахъэр
Сыхъатыр 18.00